АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 р., м. Одеса

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNSKY"
(Department of General and Differential Psychology,
Department of Psychiatry, Medical and Special Psychology,
Department of Theory and Methods of Practical Psychology)
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
(Department of Psychology)
UNSVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
(Institute of Psychology)
VILNIUS UNIVERSITY
(Institute of Psychology)
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
(Department of Psychology & Brain Sciences)
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
(Department of Language and Psychological and Pedagogical Training)
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
(Department of Psychology)
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
(Department of Practical Psychology)
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY
(Department of Psychology)
ODESA ASSOCIATION OF PSYCHOLOGISTS

ACTUAL PROBLEMS OF PRACTICAL PSYCHOLOGY

Collection of scientific works

International Scientific and Practical Internet Conference

May 17, 2024

Odessa – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
(кафедра загальної та диференціальної психології,
кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології,
кафедра теорії та методики практичної психології)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
(кафедра психології)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
(Інститут психології)
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(Інститут психології)
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
(кафедра психології та досліджень про мозок)
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки)
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
(кафедра психології)
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(кафедра практичної психології)
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
(кафедра психології)
ОДЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 року

Одеса – 2024

ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ
Помилуйко А.Ф. ...…327
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТРИВОЖНОСТІ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ ТА ЇХ КОРЕКЦІЯ
Санду О.С., Мельничук І. В. ...……..332
КОРЕКЦІЯ ТРИВОЖНОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ МЕТОДАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ
Сизова Л. В., Мітіна С. В. ...…….…..335
ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЕМОЦІЙНО-ОСОБИСТІСНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА МОТИВИ ТАТУЮВАННЯ
Павлінова О.В, Чебикін О. Я ...……...338
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИГОРАННЯ
Коршун І.О., Дідух М.Л. ...……..340
ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ПСИХОЛОГА КРИЗА ТА СПОСОБИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ
Слівінський О.Ю., Дідух М.Л. ...……343
СПРИЙНЯТТЯ СЕНСУ КАЗОК ЯК ПІДГРУНТЯ МОРАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
Ткаченко А.А., Сидоріна О.В. ...…….347
ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ НА МІЖОСОБИСТІСНІ ВІДНОСИНИ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШОГО ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ
Шмаленко Ю.О., Денисенко А.О. ...……..349
ВПЛИВ ОНЛАЙН-ПРОВЕДЕНОЇ ТЕХНІКИ САМОСПРЯМОВАНОСТІ НА СУБ'ЄКТИВНЕ СПРИЙНЯТТЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ
Дубровська Ю.О. ...…….…..…..…..…..…..353
ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ПСИХОЛОГА В КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГІЇ
Квасильчук М.О. ...…….……..355
ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ
Іжикевич І.А. ...…….. ……..359
САМООЦІНКА ЯК ЧИННИК ПОДОЛАННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ У МОЛОДІ
Миронова Т.О., Ситнік С.В. ...…….……362
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
Хекоян Е.А. ...…….…….……..366
ОСОБЛИВОСТІ ПОДРУЖНІХ КОНФЛІКТІВ ТА ЇХ ПСИХОКОРЕКЦІЯ
Яровенко Ж.О. ...…….…….…….....369

Література

1. Мельничук М. М. (2020). Психологічні особливості ціннісних орієнтацій юнаків з різним рівнем саморегуляції. Молодий вчений, 12 (88), 283-287.
2. Здравомыслов А. Г. (1986). Потребности. Интересы. Ценности. М.: Политиздат.
3. Rokeach M. (1974). Change and Stability in American Value Systems, 1968-1971. The Public Opinion Quarterly, 38(2), 222-238.
2. Жигайло Н. І. (2008). Психологія духовного становлення майбутнього фахівця. Монографія. Львів : Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка.

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Іжикевич І.А.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Проблема самогубств серед молоді гостро стоїть у нашому суспільстві. Самогубство є другою основною причиною смерті у осіб 15–29 років. Статистичні дані свідчать про лякаючі цифри прояву суїцидальної поведінки серед молоді. В Україні щорічно вчиняють самогубство 34,5 дитини на 100 000 населення. При цьому майже 85 % молодих людей хоча б раз у житті замислювалися про самогубство. Насправді ніхто не хоче помирати, але суїцидальні думки часто є єдиним способом привернути увагу батьків і звернутися по допомогу. 80 % самогубств серед молодих людей відбуваються через розрив стосунків із коханою людиною. 46,9 % самогубств мотивовані родиною і 13,6 % – конфліктами з однолітками та коханням [2].

Мета роботи – проаналізувати причини суїцидальної поведінки підлітків відповідно до огляду літератури.

Поняття «суїцид» і «суїцидальна поведінка» настільки поширені в повсякденному житті, що, здавалося б, немає необхідності їх уточнювати. Однак дуже часто люди невірно розуміють їхній об’єктивний зміст, унаслідок чого феномен суїциду потребує роз’яснення фахівців. Науковці трактують самогубство як свідомий і навмисний акт добровільного припинення власного життя і відходу з життя. На думку французького філософа і соціолога Еміля Дюркгейма, самогубство – це навмисне позбавлення себе життя, тобто самогубство, а самогубець – це людина, яка вчинила самогубство [1; 7].

У XIX столітті самогубство розглядали як хворобу, психічну аномалію, і вважали, що навіть психічно здорові люди можуть під впливом певних обставин накласти на себе руки Друга половина XX століття характеризується появою низки теоретичних концепцій, які трактують самогубство залежно від попередніх чинників.

Деякі дослідники розглядають суїцидальну поведінку як частину когнітивних порушень, пов’язаних з емоційними розладами. Інші надають першорядного значення соціальним чинникам, таким, як навчання в процесі соціалізації. Американські психологи, зокрема А. Бергман, наголошували на

тому, що самогубство – це винятково людський вчинок, який трапляється в усіх культурах. Внутрішні та зовнішні форми суїцидальної поведінки підпорядковані закономірностям структури суб'єктивної активності людини. Суїцидальні дії можна класифікувати таким чином:

1. Справжнє самогубство. Його мета – позбавлення себе життя. Його кінцевий результат – смерть.

2. Демонстративні або загрозливі суїцидальні дії, коли метою є не позбавлення себе життя, а демонстрація наміру зробити це.

3. Самоушкодження – пошкодження певного органу.

4. Нещасний випадок – небезпечна для життя дія, призначена для інших цілей [6].

Багато вчених виявляють великий інтерес до проблеми молодіжного суїциду. Так, фізіолог і психолог В. Бехтєрєв стверджував, що більшість дитячих самогубств пов'язана з недоліками морального виховання; І. Сікорський вважав, що студентські самогубства пов'язані з морально-етичними факторами; фізіолог і психолог І. К. Ковацький вказував на причину самогубства дітей внаслідок наявних недоліків морального виховання [3; 6].

Таким чином, проблема суїциду є однією з найсерйозніших соціальних проблем сучасності. Це пов'язано з тим, що на рішення людини накласти на себе руки зазвичай впливає безліч чинників: несприятливий мікроклімат у соціальній групі, низька матеріальна забезпеченість, спосіб життя, низька стійкість до стресових впливів, особистісно-типологічні особливості.

Слід зазначити, що суїцидальні тенденції не виникають безпричинно і визначаються цілою низкою різних чинників. Звертаючись до віку потенційних самогубців, дослідники виокремлюють три вікові періоди, на які припадає пік суїцидальної активності [8].

Перший період – 15–24 роки, другий – 40–60 років і третій – старість. Дослідниця Л. Юр'єва вважає, що найчастіше суїцидальні нахили спостерігаються в молодих людей віком 15–29 років [5]. На думку деяких дослідників, на суїцидальні нахили також впливає стать [4; 8]. За статистикою, кількість самогубств серед чоловіків у світі в три-чотири рази перевищує кількість спроб суїциду серед жінок. Сімейний стан, вища освіта і навіть сексуальна орієнтація також є факторами, що впливають на схильність до суїциду. Наприклад, суїцидальні нахили можуть виникнути на тлі нещасливого сімейного життя, відсутності порозуміння з партнером, невірності, насильства, нездатності зачати або народити дітей, розлучення тощо. Інша причина – невміння будувати стосунки взагалі. Залежно від сексуальної орієнтації гомосексуалісти більш схильні до самогубства через труднощі адаптації та відкидання суспільством.

Рівень освіти також впливає на схильність до самогубства. Наприклад, було встановлено, що люди з вищою освітою розуміють неминучість існування і прагнуть реалізувати себе повною мірою, створюючи екзистенціальний вакуум у той момент, коли вони розуміють, що їм нікуди йти.

Варто зазначити, що одним із найпоширеніших чинників, що активізують суїцидальні тенденції, є перебування у стані хронічного дистресу. Більшість молодих людей є або студентами, або шукають роботу. У цей період нервово-емоційне напруження людини викликане проміжним управлінням, можливими конфліктами з викладацьким складом і однокурсниками, розлукою з батьками, поєднанням навчання і роботи. Це і переведення на іншу спеціальність, що вимагає адаптації в новому колективі, а часто і в новому університеті, місті тощо. Мабуть, найнеприйнятнішою для студента є ситуація відрахування з навчального закладу і можливість звинувачення в цій події з боку батьків і оточення. На суїцидальні тенденції більший вплив мають індивідуально-типологічні особливості особистості.

Згідно з останніми дослідженнями, одним із чинників, що визначають суїцидальні тенденції, є вираженість перфекціонізму [9]. Дослідження, проведене вченими з Університету Західного Онтаріо, показало, що серед респондентів, які втратили близьку людину внаслідок самогубства, понад 56 % померлих «намагалися бути ідеальними під тиском найближчого оточення».

Виявилося, що люди з цією рисою характеру встановлюють для себе високі стандарти і дуже критично ставляться до наслідків своїх досягнень. Такі люди дуже занепокоєні навіть незначними помилками і вимагають досконалості в усьому, що вони роблять. Особливо яскраво це явище проявляється в підлітковому віці. Адже саме в цей період люди вступають у самостійне життя, вступають у вищі навчальні заклади, щоб здобути професію або почати працювати, а також перебувають у процесі пошуку партнера для створення майбутньої сім'ї. У ситуаціях, коли прагнення молодої людини бути кращою не знаходить підтвердження, ризик втрати сенсу життя та вчинення самогубства значно зростає. Таким чином, вивчення суїцидальності у молодих людей з різними проявами перфекціонізму має особливе значення не тільки з наукового погляду, а й з погляду його соціальної значущості.

Література

1. Бугайова Н. М. Особливості розвитку суїцидальної поведінки у періоди вікових криз. Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ; Ніжин: ПП Лисенко, 2016. Т. IX. № 8. С. 83–95.
2. Воронін М. Україна – в числі «лідерів» за рівнем самогубств. BBC Україна – вебсайт Української служби Бри-танської телерадіомовної корпорації. Київ, 2019. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/news-russian-49636380.
3. Кальницький Е.А. Экзистенциальный вакуум и кризис идентичности. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Політологія. Харків, 2017. № 2. С. 163–171.
4. Каневський В.І. Суїцидологія в соціальній роботі: навчальний посібник. Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 348 с.
5. Осетрова О.О. Суїцидологія: навчальний посібник. Дніпро : ДНУ ім. Олеся Гончара, 2016. 160 с.
6. Прохоренко Є. Я., Яценко М. А. Соціологічні методи дослідження суїцидальної поведінки в юнацькому віці. Габітус. Соціальні структури та соціальні відносини. 2023. Випуск 46. С. 42–46.

7. Пузь І. В., Мороз А. П. Особливості схильності до суїциду у молоді з різним проявом перфекціонізму. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Медична психологія. 2020. Випуск 3. С. 187–194.
8. Ткач Б.М. Нейропсихологічні механізми суїцидальної поведінки. Проблеми сучасної психології: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України / за наук. ред.: С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2016. Вип. 32. С. 489–501
9. Petter O. Perfectionism And Suicide Are Linked, Finds New Study. Independent: electronic journal. 2017. URL: https://www.independent.co.uk/life-style/perfectionism-suicide-link-study-bodykill-adolescents-western-ontario-mental-health-a7868581.html

САМООЦІНКА ЯК ЧИННИК ПОДОЛАННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ У МОЛОДІ

Миронова Т.О., Ситнік С.В.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми. У сучасному світі, де кризові ситуації стають все більш поширеними, є висока соціальна потреба у забезпеченні психологічного благополуччя молоді. Проблема факторів, що сприяють подоланню кризового стану у молоді, особливо актуальна в контексті України, де велика кількість людей стикається з випробуваннями, пов'язаними з війною та втратами (Сачко, 2023). Її вирішення сприятиме розвитку програм та інтервенцій, спрямованих на попередження психологічних труднощів у молоді та підтримку їхнього психологічного ресурсу ефективного подолання сучасних життєвих викликів.

Вивчення попередніх публікацій (Заїка і Клевака, 2021; Brülhart та ін., 2023; Dukhnovsky, 2021 та ін.) показало, що розуміння кризового стану має на сьогодні широкий контекст. Ми будемо вважати його психологічним станом, який характеризується великим рівнем стресу, невпевненості та нездатності до ефективного функціонування в звичних життєвих умовах. Такий стан виявляється у змінах в настрої, сні, апетиті, а також зниження самоповаги та ефективності виконання повсякденних завдань.

Подолання такого стану буде розглядатися як активний та цілеспрямований процес реалізації стратегій, спрямованих на зменшення або усунення негативних емоційних, психологічних або соціальних наслідків кризової ситуації з метою відновлення психологічного благополуччя та функціонування особистості на позитивному рівні. Розуміння внутрішніх ресурсів, які сприяють успішному подоланню кризового стану, може поглибити знання у галузі психології кризи.

Є підстави (Dat та ін., 2022) стверджувати, що самооцінка відіграє ключову роль у подоланні кризового стану, оскільки особа з високою самооцінкою більш схильна вірити у власну здатність долати труднощі, частіше використовує активні та позитивні стратегії розв'язання проблем, частіше звертається за підтримкою з боку оточуючих, вважаючи, що заслуговує на допомогу, більш схильна до переосмислення кризових ситуацій з позитивного ракурсу і таке інше.